

ABONAMENTUL:
 pe un an . . . 120 Lei
 pe jumătate
 de an . . . 60 Lei
 exemplarul . . . 3 Lei

INSERȚIUNI
 reclame după învoială.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și
 ADMINISTRAȚIA
 ARAD,
 Strada Meștanu No 1
 Tip. „Erdélyi Hirlap”

pare săptămânal sub îngrijirea organizației Tinerimei Național Tărăniste.

Și-au făcut datoria.

În toată alegerea parlamentară, făgăduirile curgeau cu nemiluita. Unii dintre țărani, gâdăliți de atâtea promisiuni, ce deschideau calea marilor nădejdi de bine și viitoare, așteptau cu nerăbdare împlinirea făgăduielii date.

A trecut anul și nimic din toate acestea. Și nădejdea de ieri, azi e înlocuită cu revoltă și nemulțumiri. Căci oamenii, în cari erau pus mari nădejdi, li-au întors spatele și au rămas surzi la strigătul de desnădejde; au întors spatele aceluia, cari și-au dat cuvântul cu bună nădejde, că din el să răsară ceva bun pentru binele lor.

E drept, că au fost advertizați, li s'au tras luarea aminte, că făgăduielile date sunt numai o tragere pe sfoară. Unii însă din neînțelegere, alții din interese mășcave n'au luat în socotință sfatul dat. Și dacă azi nemulțumirea lor e mare, să nu uite un lucru: la țară, de care suferim cu toții, au contribuit și ei foarte mult. Ușurătatea, cu care unii își aruncă voitul lor, dă mult de gânduri oamenilor, cari, dezbrăcați de interesele lor, au lucrat mari și multe jertfe pentru binele tuturor. Greșala, ce o fac unii dintre țărani la alegeri, îi impresionează dureros. Și cum nu poate fi pentru ei dureros faptul, că anul sfatul lor binevoitor, se lasă la o parte și apucă pe calea periculoasă, care duce cu siguranță la nenorocire.

E anul, de când guvernul și-a ales parlamentul după chipul și asemănarea sa. Și așa facem bilanțul, socotim munca a acestui guvern, sigur va fi spre nemulțumirea chiar și a aceluia, cari l-au sprijinit cu votul lor. Inpozitele au crescut întreit, iar prețul produselor s'a redus la jumătate. Comunicația e împedecată prin taxele enorme. Scumpetea a crescut în proporție cu timpul. Morala? Să nu vorbim de ea! Punctualitatea? La fel! Dreptatea, legalitatea sunt buruieni necunoscute înaintea lor. Unde sunt atunci parlamentarii cu făgăduielile lor?

Un cunoscător al stărilor dela noi, s'ar mira de aceasta întrebare, pentru că ce rost are, a pune o astfel de întrebare, când știut este, că acești parlamentarii n'au nici înclin, nici în mâneacă cu binele țării. Că doară nu de aceea i-a așezat pe ei acolo delatucă. Ei au o altă chemare, cu mult mai sublimă: a se supune și vota la comandă. Și apoi cari dintre ei nu și-au făcut datoria cu punctualitate? Și dacă da, atunci pentru ce acuza, că ei nu și-au îndeplinit cu devotament sarcina primită pe umerșii lor?

Da, datoria și-au îndeplinit-o cu toată scumpătatea. Deci cuvînt a primi o răsplată binemeritată: 36 mii lei lunar, cât timp au fost ședințe, iar când nu e ședință, primesc 12 mii lei lunar, ca să poată duce o viață mai tihnită după atâtea sbuciumări și muncă oboșitoare! Că doara suirea și sco-

borirea scărșilor până la tribună, când își depun voturile, nu e ceva de invidiat. Și apoi în astfel de condițiuni, cine are curajul a afirma, că ei nu și-au făcut datoria? Că țara geme, ce are de-a face. Boala, de care suferă, nu e dată lor spre vindecare. Vindecă-o, ceice își spang capul cu vindecarea ei! Ei, cu depunerea votului, și-au terminat chemarea, și, în schimb, și-au primit remunerațiunea. Puneti!

Ei, ce țară, nenorocită e țara româ-

nească! Până când va fi ea oare o vacă de muls?

Schimbarca ei în bine atârână nu mă dă de la popor. Cât timp însă el orbicea în întunecare, va fi o simplă uncaia, cu care, cei fără de suflet, își scot castanele lor din foc, bălăncu-și joc de ceice i-a trimis din neștiința la blidul cu friptură.

Scopii și i-au ajuns. Vreți mai mult? Atunci sunteți nedrepti! Nu se poate pretin de dela nimeni, ceice el însuși nu are!

Sedințele Comitetului de o-sută.

Cluj 15. Iunie 1927. În zilele de 15 și 16 l. c. în localitățile ziarului „Patria” comitetul executiv pentru Ardeal și-a ținut ședințele sale sub președinția Dlui Iuliu Maniu, președintele partidului național-tărănesc.

La orele 10 a. m. sala era tixită de peste 300 intelectuali din Ardeal, afară de cei din Cluj. A domnit o voce bună și încredere, într-o atmosferă adevărat serbătoarească.

Apariția Dlui Iuliu Maniu și a fruntașilor partidului: Dr. Alex. Vaida-Vorvod, Dr. Ștefan C. Pop, Dr. A. Vlad, N. Ghiulea, miniștrilor noștri: Mihail Popoviciu și Sever Dan a fost subliniată cu ropote de aplause, cari nu mai voiau se înceteze.

Dl Iuliu Maniu salutând pe cei prezenți a ținut un lung și documentat expozeu în care face istoricul luptelor aduse de partidele naționale și țărănesce vorbeste despre frăția de arme dintre aceste partide care au dus în luna Octombrie 1926 la fuziunea mult dorită. Amintește de noul partid național-tărănesc încheiat prin comunitatea ideologiei și a perseverenței în luptă a membrilor săi.

Face o critică binementată a trecutei guvernări averescane și expune situațiunea

de azi. Guvernul generalului Averescu a trebuit să plece cum a venit. Noul guvern înseamnă triumful unui principiu din lupta dusă de partidul național țărănesc: prin alegeri libere la un parlament și un guvern eșit din voința poporului. M. Sa Regele a acceptat aceasta și avem cuvîntul Regelui, că aceste alegeri vor fi libere, iar cei cari caută a face ingerințe nu sunt în asentimentul Coroanei. Prezența a lor 4 reprezentanți în guvern înseamnă nu numai un control pentru menținerea neștirbită a principiului libertății alegerilor, ci înseamnă că s'a recunoscut de toți factorii competenței, că partidul național-tărănesc este capabil de a conduce treburile țării și deci de a-și revendica puterea pentru consolidarea și prosperarea acestei țări.

Își exprimă credința că triumfător din aceste alegeri numai partidul național-tărănesc poate eși, este momentul ca țaranul român, și cel minoritar să introneze domnia adevăratei democrații.

Asistența a subliniat în mai multe rânduri cu aplausele sale îndelungate prea interesante expuneri ale Dlui Iuliu Maniu.

Dl Dr. Ștefan C. Pop. prin o poveste

In Italia prin Ungaria și Jugoslavia.

— Note de drum —

de N. Ghiulea.

II.

Înțelegerea de formă și înțelegerea de fapt.

Suntem prieteni și aliați, cu tratat în regulă, în Mica Antantă, cu sârbi. Ce folos? Români în Jugoslavia nu întâmpină nici o preferență, din contră au parte de un tratament mai aspru decât toți ceilalți vecini.

Din țară mi s'a spus că nu este nevoie de viza legației jugoslave în trecerea prin această țară. În tren și se aplică pe pașaport, un timbru, în schimbul unei taxe de 10 dinari. Mi s'a lăudat chiar această civilizată simplificare a vizei pașaportului. Mai puțin pentru economie, decât pentru a pierde jumătate de zi de așteptare în înghesușul la legația jugoslavă, mănu pregătit lăniștit dinari necesari, și am pornit la drum. Ce greșală!

La Koprivnița, granița jugoslavă, se ajunge la ora 5 dim. Din întreg vagonul de dormit numai noi românii am fost siliți să ne sculăm și să ne prezentăm la ancheta dlui polițai. Am fost amenințați nu cu prea multă politeță, că vom fi dați jos și întorși înapoi, am fost ironizați că

ne-am putut închipui că vom plăti numai câte zece dinari, ni s'a făcut la urmă concesia să ni se dea viza în schimbul unei taxe de 198 dinari de persoană.

Nu învinuiesc pe funcționari, probabil acestea sunt instrucțiunile pe care le au, în ce privește tratamentul românilor. Dar neplăcerea pe care o ai de îndurată e mare. Și nu e numai neplăcerea dela graniță pe care o ai, în chip firesc, când tu străini, dela sine în inferioritate și la discreția funcționarului băștinaș, este în oarecare ne-regulă, dar e și incomoditatea orei și faptul că, neavând atâția dinari, și nici o posibilitate de schimb, plătești în valută forte, după un curs care și-l fixează dl. polițai care și-l lasă indispus a înțelege, că și aici îți face o concesie. Dar nu aceasta vreau să observ.

În timpul când noi cei cu pașaport românesc aveam de suportat aceste neplăceri, un țean întreg de pașapoarte mghiare primeau automat, fără ca proprietarii lor să fie deranjați, timbrul de zece dinari și pecetea de liberă trecere.

Și atunci mă întreb, ce înseamnă tratatul scris al Micii înțelegeri? E un joc de diplomați, sau ce? Noi nu câștigăm prin el, nimic în ochii sârbilor și în prietenia lor. Noi nu suntem în stare să încheiem cu ei nici o înțelegere care să fie profitabilă populațiilor reciproce. Cu câtă greutate s'a încheiat convenția, atât de necesară, a trecerei graniței pentru acei, cărora, prin li-

207

alegorică bine reușită indeamnă la luptă partidul de a da naștere făt frumosului mult așteptat: parlamentului și guvernului partidului național-tărănesc.

Indeamnă asistența, ca ori și ce abuz a funcționarilor să se comunice comitetului central din București pentru ca respectivii să-și primească imediat sancțiunea.

Di prof. univ. N. Ghiulea arată triumful politicii Dlui I. Maniu, că politica sa a fost bună, bine condusă și care ne va duce la limanul dorit.

În ședința de după masă Di Sever Bocu a prezentat raportul despre gestiunea trecută a comitetului central propunând o moțiune care mulțumește conducerii partidului pentru activitatea de până acum și indeamnă partidul la lupte noi.

După vorbirile Dlilor Dr. Valer Moldovan din Turda și Dr. Al. Aciu din Sălaj, — Di Iuliu Maniu în cuvântul său de închidere arată rostul luptei de acum, zorile unor zile mai bune, și indeamnă pe toți să-și facă datoria. Închee între uralele nesfârșite a celor prezenți.

În ziua de 16 l. c. s'au făcut sub președinția Dlui I. Maniu ratificările candidaturilor din diferitele județe din Ardeal în cea mai deplină armonie și bună înțelegere.

Organizațiunea din Arad a fost reprezentată prin Dnii: Dr. Ștefan C. Pop, Dr. V. Holăran, părintele M. Cozma, Dr. I. Borneas, Nic. Adam, Dr. Cornel Luțai, Col. Alex. Vlad, Pompil. Puliciu, Dr. E. Veliciu și alții.

Abuzurile Administrative.

Cluj. La adunarea comitetului de o-sută a fost o vie discuție în jurul diferitelor abuzuri administrative, cari deodată se fac mai mult ori mai puțin deghizat, cele din tâu fiind mai greu de verificat, toate aceste de funcționari liberali ori infeudați liberalilor. Așa a făcut un mare resens deosebi că în Oradia-Mare, unde este prefect vestitul Tempeleán Dezső, care ca pretore la o alegere de deputat sub unguri, a deținut chiar pe Tatăl său să arate ce slugoia este, din oraș nu se poate eși cu automobilul numai având autorizație dela poliție. Cunoscând caracterul și calitatea de liberal a numitului prefect, nici cu mare bunăvoință nu se poate afirma, că aceasta nu este alta decât o oarecare măsură administrativă. Aceasta este o măsură liberală de alegeri. Toată lumea a rămas, neplăcut surprinsă, chiar și dl I. Maniu, care căuta să nu o prea arate.

nia demarcațională, li s'au tăiat proprietățile în două! Cu câtă greutate, și veșnică amânare, se încheie convenția privitoare la școală și biserică.

În fața înțelegerii pe hârtie, fără realitate, și fără fond sufletec, stă înțelegerea reală între sârbi și unguri, pentru tranzitul oamenilor și mărfurilor, pentru ocrotirea reciprocă a minorităților. Ei nu sunt «prieteni» dar au găsit calea înțelegerii.

Mi s'a spus că acest tratament special pentru români se aplică numai pe linia Zagreb — firește nu de creați, căci deabia în interior am întâlnit funcționari croați — și că pe linia Postumja ar fi altfel. Nimeni să nu se increală și să se mai gândească la vre-o economie de timp sau de bani. Românii să fie chiar mai în regulă decât trebuie în actele lor de călătorie, că nu se știe ce li se poate întâmpla în Jugoslavia.

Fiume, cheia înțelegerii italo-magh are.

Fostul port al ungarilor la Adriatică e mort. Silozurile goale. În rătă două-trei vapoare de comerț pentru un schimb me-însemnat. Șantierul nu are în lucru decât un mic vapor. În port nici o mișcare. În casele de comerț doar joc de valută. În oraș prăvăliile în declinare. Viața scumpă, mărfurile în prețurile celor de aici cu toată vama exorbitantă. Pâinea integrală și scumpă. Zahărul și pastele (macaroadele) mai scumpe ca la noi.

(Va urma).

A rămas că față de prefectul abuziv din Bihor, și față de toți cei cari se vor dovedi de felul său, prin membrii guvernului din partidul nostru să se intervină cât mai repede și cât mai eficace. Este o metodă liberală în aceste alegeri de a spăria lumea cu readucerea unor funcționari vechi urgisți, suspendarea celor buni și iubiiți ordini secrete la jandarmi pentru alegeri etc. Este o metodă rea din partea liberalilor de a căuta să discrediteze în forma aceasta funcționăria, și deosebi pe prefecți cari sunt exponenții

acestui guvern și cărora prin aceste zvonuri li se poate face numai neplăceri.

Că există tipuri abuzive á lá Tempeleán Dezső, ne place a crede că nu vor fi prea multe, aceștia vor fi repede și definitiv aranjați, — dar a anticipa aceste abuzuri unor oameni, cari până acum nu s'au făcut vinovați de cât doar de aceea, că simpatizează cu liberalii, este prea îndrăzneț, căci a fi liberal sau a simpatiza cu ei, nu înseamnă încă a fi abuziv, mai ales când ordinele guvernului sunt altele.

Intrunirea Comitetului județean al Partidului „Național-Tărănesc.

Comitetul județean al partidului Național-Tărănesc s'a întrunit în ziua de 14 Iunie în casele marelui și vechiului luptător Di St. Cicio-Pop, fost ministru. Spre a lua ultimele hotărâri în privința alegerilor ce vor avea loc la 7 și 10 Iulie. Înainte de a se trece la ordinea de zi au luat cuvântul următorii membrii.

1. Di Șt. Cicio Pop, președintele organizațiunei, este primit cu strigăte de trăiască marele român, trăiască președintele dela Alba-Iulia, după care Dsa arată în puține cuvinte, urgia alegerilor din trecut, spunând, că așa blestem să nu mai dea Dzeu asupra țării. Probă că poporul nostru s'a trezit, este prezența în sala a multor oameni, veniți cu mari cheltuieli din părțile unde eroul național Avram-Iancu a avut de dus lupte grele pentru cauza românismului. În continuare Di Șt. Cicio Pop scoate în evidență luptele grele ce a avut de dus partidul național și cel țărănesc — astăzi contopite pentru vecie — contra partidelor vechi — liberal și avrescan — care au căutat să introducă sistemul de exploatare și de corupție și în provinciile alipite. Urmează apoi explicarea cauzei care a făcut să cadă guvernul Ave-rescu.

M. S. Regele în înțelepciunea sa mare văzând că treburile țării merg din rău în mai rău, cu guverne aduse la putere, contra voii și dorinței maselor populare, și fiind cont și de ceia ce se întâmplă în afara granițelor noastre pentru mulțumirea și liniștea Sa sufletească, a hotărât să aducă la conducerea țării un guvern care să facă alegeri absolut libere, pentru ca poporul să și aleagă

adevărații reprezentanți, care să l conducă și să-i facă legile de care are trebuință. În scopul acesta, la dorința M. S. s'a format un guvern din național-tărăniști și din liberali în cap cu prințul Barbu-Stirbey, care să garanteze alegeri libere. Durata acestui guvern nu va fi decât până la alegere, iar după alegeri guvernul se va forma din partidele acelea care au obținut mai multe mandate de deputați, fiecare fiind reprezentat în viitorul guvern în mod proporțional cu numărul deputaților aleși.

Dă sfaturi celor prezenți să lase certurile locale și personale și să lupte cu toată însuflețirea și unirea pentru reușita partidului Național-Tărănesc, care are menirea de a aduce fericirea și mulțumirea în mijlocul maselor țărănești și muncitorești.

Să trecem la fapte, zice Dsa, vreme nu este de pierdut, alegerile necondiționat trebuie să fie libere, cuvântul M. S. este garanția cea mai puternică.

Salută pe toți aceia care s'au întors în sânul partidului Național-Tărănesc, cu gândul curat și cinstit de a lucra și mai departe pentru triumful ideilor acestui partid.

Di Șt. Cicio-Pop încheie spunând că faptele mari nu se desăvârșesc decât prin jertfe. În partidul nostru trebuie să se facă, fiind un partid sărac și de mase, oamenii înscriși în el servesc cauza democrației din suflet și desinteresaji nu pentru plată cum se procedează în celelalte partide!

În sală fiind și câțiva țărani minoritari fostul ministru Di Ștefan Cicio Pop, li se adresează îndemnându-i să se apropie de

Opera din Cluj.

Așteaptă de mult și cu atâta înfrigurare Opera din Cluj și-a și început stagiunea de 2 săptămâni în Arad. Publicul arădan, care a dovedit întotdeauna că dispune de o înaltă cultură muzicală, are din nou prilej de desfătare sufletească asistând la reprezentațiile acestei opere, care prin elementele sale de adevărată valoare artistică, a știut să ridice arta românească la nivelul artei apusene.

Arădanilor li este cunoscut ansamblul Clujan, găsim deci de prisos să vorbim despre talentele artistice bine închezate ale interpreților cari se vor perinda în fața rampei teatrului de vară, despre orchestra și corul operei, cunoscute de cei mai rafinați cunoscători ca fiind părți integrante de cel mai înalt nivel artistic a întregului ansamblu.

Baletul costumele și decorurile liecării opere redau fidel mediul, obiceiurile și arta poporului din a cărui viață s'au luat subiectul. Aranjament absolut perfect mișcările din scenă bine studiate.

Nu avem cuvinte potrivite de a ne exprima admirația pentru cel mai perfect ansamblu de operă din țară și fericirea că acest ansamblu se găsește la noi.

Joi, 16 Iunie, și-a început Opera din Cluj stagiunea cu „Aida”.

Înainte de reprezentație orașul Arad și societățile culturale din Arad au făcut o călduroasă primire artiștilor din Cluj, prin cuvântările reprezentanților lor și prin entuziasmul publicului care a asistat.

Di C. Popa consilier cultural orășenesc

predă dir. operei o coroană de lauri și rostește bun venit din partea primăriei Arad iar dl prof. Al. Constantinescu vorbește în numele Asoc. „Astra”. Mai vorbește dl dr. Goldzieher și dl Szendrey dir. teatr. maghiar.

Di E. Massini dir. operei, răspunde arătându-se viu mișcat de frumoasa primire plină de dragoste și căldură.

După aceasta începe reprezentația operei „Aida” a cărei interpretare a fost răsplătită cu furtunoase aplauze. Nou e tenorul Vrăbiescu care s'a prezentat pentru prima dată pe scena Arădană culegând succes și simpatii.

Vineri seara s'a reprezentat opera lui Delibes „Lakme”. Dna Babici, în rolul lui Lakme a avut un succes strălucit. Sopranul Dsale de o claritate cristalină este exoloatat cu o măiestrie desăvârșită. Di Chicidean și Ujecu sunt niște cântăreți în plină desvoltare fără trecut dar cu un viitor strălucit. Felicităm.

Di Bobescu, dirijorul orchestrei, plin de temperament stăpânește întregul ansamblu și îl conduce cu precizie.

Azi Duminecă, se va cânta „Carmen”, dirijată de dl Egizio Massini în rolul principal Dna Lya Pop.

Luni se va însena „Fidelio”, de Beethoven. În această operă își va arăta Di Ujecu adevăratele sale calități muzicale.

După câte am aflat Marți se va cânta „Samson și Dalila”.

Ţăranul român fiindcă dorinţele şi interesele lor sunt asemănătoare, care dorinţi şi interese vor fi apărate numai de partidul Naţional-Tărănesc. Noi nu umblăm după pacuri ruşinoase, noi nu facem făgădueli pe care să nu le ţinem viem demnitate noastră să rămâie neştirbită atât în năuntru cât în afară, în programul nostru pentru minoritari avem înscrise punctele dela Alba-Lulia.

2. Dl Dr. A. Grozda primit cu aplauze entuziaste, caută să scoată în evidenţă credinţa sa nestrămutată în programul fostului partid naţional — azi contopit cu cel ţărănesc — arătând că timp de 32 ani a fost deschişinat în această credinţă.

O înselare momentană în aprecierea împrejurărilor spune Dsa, l'a făcut să urmeze pe un fost luptător al partidului naţional, crezând că făcând astfel mai de vreme va putea fi servite interesele Ardealului însă aptele fostului luptător, i-a dovedit că nici pe departe interesele Ardealului n'au fost servite.

Mă întorc în mijlocul Dvoastră, fraţi luptători din trecut şi credeţi-mă că am să fiu şi mai îndârjit în luptele ce le vom da de aci înainte, pentru reuşita singurului partid care reprezintă cinstea şi moralitatea şi care luptă pentru întronarea legalităţii şi a dreptăţii. Sala împreună cu oratorul strigă: Să trăiască Maniu şi Mihalache.

3. Vorbeşte apoi, fostul deputat Nicolae Adam, plugar, la apariţia căruia mulţimea strigă: să trăiască fala ţăranilor români Dsa face istoricul perindării la guvern al diferitelor partide de la 1918 şi până azi. Ne poartă de încurcătura pe care Dl Ion Brătianu ni-a făcut o la Paris, punându-se rău cu toţi aliaşii noştri din care cauză a trebuit să plece dela guvern şi să vie în locul lui guvernul Dlui Vaida, având misiunea ca să îndrepte ceia ce stricase Dl Brătianu. După instalarea guvernului, Dl Vaida a trebuit să meargă la Paris şi Londra spre a lucra din răspuneri pentru recunoaşterea Basarabiei şi Banatului. Dar nenorocirea noastră a fost Dl Ion Brătianu, care din invidie, ca nu cumva Dl Vaida să descurce ceia ce Dsa încurcase, tocmai în clipa când se ducea mai bine şi mai sigur, tratativele cu sovietele şi cu sârbii, Dl Brătianu aplicând sistemul Dsale de intrigărie pe lângă factorul care hotărăşte de soarta guvernelor, a reuşit să dea jos dela guvern pe Dl Vaida. Se vede aci că Dl Brătianu pune mai presus de toate orgoliul său personal.

După caderea guvernului Vaida, Dl Brătianu nu putea lua puterea fiind în relaţiuni rele ca aliaşii noştri francezii şi englezii, însă recomandă pe Dl Averescu, a cărui guvernare de tristă aducere aminte o ştim cu Toţii. Nu trecu mult şi guvernul Averescu prin incapacitate a trebuit să cada, dar în loc să urmeze partidul, care se bucura de simpatia poporului şi care avea peste o sută de deputaţi în parlamentul ţării româneşti — Partidul Naţional-Tărănesc — din contră s'a întâmplat minunea minunelor fiind chemat la putere partidul liberal care nu avea decât şapte deputaţi în parlament, explicaţia acestei minuni o ştie toată lumea ca a stat tot în intrigăriile fanariotice făcute de partidul liberal contra partidului Naţional-Tărănesc, de care a avut şi va avea întotdeauna frică. Trecuse patru ani de guvernare liberală de care ne aducem aminte cu groază şi cu scârbă. În mintea tuturor stă vie legea de comercializarea averii statului în folosul lor, legea administrativă cu care s'a omorât ori ce iniţiativă bună făcută în folosul judeţelor şi al comunelor legea electorală cu ajutorul căruia poate să miluiască cu 50% din voturile exprimate ori ce guvern de caricatură. Legea pentru prelungirea privilegiului de a scoate hârtie monedă pe încă 30 ani, băncei liberale numită Banca Naţională, cu ajutorul căruia se sugrumă tot ce nu-i afacere liberală, prin neacordarea de credite eline, pe lângă toate aceste grozăvii se mai adoagă şi modul ruşinos şi necinstit cum s'a făcut improprietărea ţăranilor, care nici până azi nu sunt stăpâni pe pământul ce li s'a făgăduit. Prin modul lor de guvernare necinstit s'au făcut odioşi în faţa poporului, respingându-i cu dispreţi ori de câte ori li s'a cerut incre-

derea, cu toţii ne anucem aminte de alegerile agricole şi cele comunale, când liberalii în mod ruşinos au fost alungaţi dela putere prin voturile maselor populare care doriau din tot sufletul ca vafa de stat să fie încredinţată singurului partid în care aveau toată încrederea şi nădejdea — partidului Naţional-Tărănesc.

Şi de data aceasta deşi ţara întreagă prin voturile ei cherna partidul Naţional-Tărănesc sa-şi ia toată răspunderea pe tru întronarea cinstei şi a legalităţii cu toate acestea partidul liberal care îşi vedea pierdută pentru totdeauna atotputernicia, dacă la cârma ţării s'ar fi instalat un partid care se bucură de încrederea tuturor cetătenilor, din nou s'au pus pe lucru întrebunţând mijloacele cele mai drăceşti şi mai necurate ca partidul Naţional-Tărănesc să nu fie adus la cârma; în adevăr că minciuna şi intriga a reuşit şi de data aceasta aşa că în locul partidului Naţional-Tărănesc care era dosit de toată lumea să ia puterea, a fost adus iarăşi generalul Averescu, unalta oarbă şi supusă a liberarilor. Guvernul Averescu a fosit o aventură tristă şi nenrocită în viaţa noastră de stat, un an de zile cât au stat la putere pe capul ţării s'a abatut cele mai mari nenorociri biruri grele, viaţă scumpă, legi rele, lipsă de libertate, furturi grozave din averea elatului — averea noastră a tuturor.

De toate nenorocirile căzute pe capul

ţării de la 1918 şi pana azi, singuri răspunzători în faţa lui Dzeu şi al ţării sunt liberalii şi nu Averescanii, care n'au fost altceva de cât coadă de topor de care liberalii s'au servit în potiva naţional — ţărăniştilor; prin urmare răfuiala noastră va fi cu vinovaţii cei mari — liberali şi nu cu slugile lor Averescanii — care au trecut din lumea celor vii, în lumea celor de care ne amintim spunându-le, Dzeu să-i ierte.

Aminteşte celor prezenţi, ca corupţia liberală se continua şi cu ocaziunea acestor alegeri, cu singura deosebire că corupţia o fac printe ţărani de oarece printre intelectuali partidului nostru, care au rămas credincioşi până astazi, nu mai prinde astfel de mijloace.

Corupţia o face dând bani cu împrumut de 15%, pe termen scurt de 2 sau 3 luni si numai în timpul alegerilor. Feriţi de aşa ademenire fraţi ţărani şi nu vă vindeti sufletul pentru bani, cu care liberalii vor să vă robească pentru toată viaţa, fiindcă după două luni îi abzice împrumutul, cerându-ţi 30% dacă vrei să iei mai departe bani cu camătă.

Sedinţa se încheie cu stabilire programului de propagandă, şi cu depunerea Candidaturilor. Adunarea aprobă în unanimitate propunerea Dlut St. C. Pop, ca alegerea membrilor ce vor figura pe listă, să fie făcută de delegaţia permanentă.

Sălcianu

Răspântia hotărâtoare.

Plecarea dela putere a generalului Averescu, întovărăşită de satisfacţia unanimă a ţării, nu este numai umilătoare prăbuşire a unui om. Felul în care această ruşine a vieţii politice a fost abandonată de factorul constituţional suprem, cum şi sentimentul general uşurare, ne dau impresia că prin acest averescanism, s'a încheiat o epocă de decădere a statului român, într'o vreme în care ţara ţinută în chingile unui despotism arbitrar şi imoral secătuită de biruri, dădea aspectul unei ocupaţii inamice. Şi dacă, generalul, în expozitul ce l'a făcut majorităţilor, după demitere, a spus că nu a făcut tot răul pe care ar fi putut să-l facă ţării, aceasta e desigur numai o iluzie a lui, căci în realitate ţara a simţit şi biciul dictaturei, şi teroare bunului plac şi atmosfera sufocantă în care dospea răul imoralităţii.

Transitoriu şi fără relief politic guvernul ce ia succedat impune o destindere generală, pentru o durată în care abia acum dela unire incoace ţara are nădejdi de căi putea da un regim de legalitate şi sănătate morală. Privit cu rezerva ce o reclamă actualul preşedinte de consiliu, cunoscut fiind legaturile sale personale şi afinităţile sale politice cu liberalii, guvernul actual este punctul de plecare fie a unui regim pe care îl vrea ţara, fie iarăşi numai şi numai o platformă care să legitimeze, o revenire la putere a liberalilor.

În faţa acestei alternative, de proporţii istorice şi cu repercusuri pentru o lungă perioadă de guvernământ, singurul factor de care depinde deslegarea problemei, este corpul electoral.

Cetăţenii, cari ani de-arândul au luptat pentru întronarea legalităţii şi instituirea principiilor de progres cu norme de guvernământ, sunt astăzi factorii, pe umerii cărora s'a pus în chip exclusiv, soarta lor şi viitorul ţării. De puterea lor de a-şi impune voinţa, de conştiinţa lor, cu care urmăresc o ţintă supremă, de entuziasmul, care se cere astăzi fiecărei minţi luminată şi curget generos, atârnă direcţia în care se va desvolta Statul Naţional Român.

E clipa supremă în care, toţi au să-şi amintească un lucru şi iarăşi toţi, vor putea să-şi plănească o dorinţă.

Să-şi amintească ţăranii de şirul lung de nelegiuiri, de baljocore şi de umilinte la care au fost supuşi din partea celor două regimuri de abuz, teroare şi corupţie al liberalilor şi averescanilor.

Meseriaşii, industriaşii şi comercianţii de vexaţiile neomenoase, de frigoanele fiscale, de abuzurile necalificabile.

Cărturarii, umilii şi dsprecuiţi într'o epocă a stăpânirii suficienţei şi parvenitismului de isgonirea lor din locul de meriţ, al inteligenţei şi al idealismului.

Toate clasele sociale, au de rememorat acum, o insultă, o umilire, o îngenunchiare cu care au fost gratificate în trecut.

Şi amintindu-şi de luptele surde şi înăbuşite cu pumnul reacţiunii, de continua lor forţare spre un viitor mai bun, cu temeie de muncă, de legalitate şi de progres, trebuie să simtă că năzuinţele lor, în continuă ascensiune se apropie de punctul culminant. Decisiv.

Răserucea vieţii noastre publice pune pentru toate categoriile sociale pe lăiş, posibilitatea unei împliniri reale a ordinii democratice a legalităţii învioratoarea de puteri creatoare.

Rămâne ca corpul electoral, în alegerile din Iulie să răspundă în chip demn de rolul său, chemării poruncitoare, ce i-o face astăzi viitorul întregii naţiuni.

Ntul 8/1927.

Publicare de licitaţie.

Subsemnatul delegat executor jud. re-gesc, prin aceasta public, că în urma decr-siului al judecătoriei de pace Nădlac No, 112/1927, în favoarea lui Dimitrie Caba, pentru suma de lei 13.500. capital şi accesorii, se decide termen de licitaţie la Nădlac No. 1347 pe ziua de 28 Iunie 1927, d. m. ora 5 unde se vor vinde la licitaţie publică: 1 mascur, 1 maşină de cusut, 1 divan de lemn şi 1 oglindă acestea mobile se preţuesc în suma de 4800, lei.

Nădlac, la 4 Maiu 1927. Delegat executor: Samuil Szinsk m. p. Pentru conformitate Impiegat: Indiscifrabil.

S'a dus „Tătucu”

Țara simte un fel de ușurare prin delăturarea guvernului născut și perit în păcate. Simte o ușurare, nu însă și o bucurie. Țara știe, că guvernul averescan a fost o simplă uncălă, o păpușă a liberalilor, așezată pe un teren, ca să poată juca pe placul și la ordnul lor. Și întrucât această «păpușă» își permitea și câte o săritură, ce nu convenia stăpânului ei, i-a aplicat niște lovituri de corecțiune. Dar oricare ar fi ascenziul schimbării de acum, poporul are credință neclătinată, ca aceasta s'a făcut din partea stăpânului, pe care îl privește ca pe făcătorul tuturor rețelilor, ce bântuie această țară. De aici cauza, că prin această schimbare simte numai o mică ușurare, iar nu și bucurie.

Asupra sufletului poporului apasă ca o povară grea temerea, ca nu cumva stăpânul, delăturând slugă, să-și recupe locul de odinioară. El știe, că orice ilegalitate și corupție, săvârșită de guvernul «păpușă», e urmarea îndemnelui, e numai o înșelăție a stăpânului său. Guvernul Averescan n'a fost cauza ei numai efectul. Doar liberalii l-au cunoscut din lucrările trecutului său. Iar dacă l'a cunoscut, atunci ce a fost cauza, de l'a pus în fruntea țării? Numic, de cât dorul, de a-și împune voința sa țării în mod dictatorial prin interpușii lor.

S'a dus «Tătucu», nu însă de bunăvoie, ci alungat ca o slugă necredincioasă. Ce păcat, că n'a fost delăturat mai de mult. Sufletul cetățenilor nu era revoltat la extrem și nu slăbia în așa măsură credința, că în această țară cineva și dreptatea nu se va sălășui ncei odată.

Azi e asigurată exercitarea voinței lui mare năuceje, că alegerile vor fi libere. Sbuiciumul și multele jertfe aduse de Partidul Național-Tărănesc au adus rodul lor. Depinde numai de înțelepciunea poporului, ca să scape ori unde jugul, ce-l poartă pe gramazul său, pus de liberalii și continuați de averescani. Și dacă poporul nu va ține, a se scăpa acum de acest jug, peste dreptul, de a se mai plânge, pentru călcarea legii și de nedreptățile, ce le îndură.

Azi e asigurată exercitarea voinței liber. Urmează, ca poporul să-l folosească spre binele său și al țării. Conducerea Partidului Național-Tărănesc a luat asupra sa sarcina, de a veghea asupra libertății voinței și a împede ori ce furt și vîolare a urnelor.

Poporul stă în fața faptului: voiește ori nu, ca țara să intre în legalitate? Dacă da, dela el depinde. Cheia e în mâna lui. Una însă să nu uite: greșala se răzbină amarnic. Momentele și amăgirile să nu-l seducă. Căci în acest caz jugul de până aci, nu numai că va rămâne și pe mai departe pe gramazii lui, dar înzăcl va fi mai dureros.

Prin volul liber li s'a lăsat calea hoților de arne. Și de data aceasta se vor prezenta în mijlocul poporului ca niște lupi îmbrăcați în pei de miel, spre a înșela și seduce pe cei nenorociți și a-i subjuga din nou. Cine înă se arde odată la deget, se teme de foc. A face altcum, înșamă, a-ți pune mâna întreagă (cât după) în schimbă țărul, dar năravul nu.

I. G.

URANIA

dela 18—20 Iunie.

Pirații rivierei.

Comedie în 6 acte.

Rep. începe la orele 4 și jum., 6, 7 și jum., 9.

APOLLO

dela 18—20. Iunie

Zigotto și dansatoarea

Comedie în 7 acte.

Rep. începe la orele 4 și jum., 6, 7 și jum., 9.

Cenz. Prefectura Judeului Arad

In semnul primenirii.

Întârziat de progresul său firesc, prin succedarea la cârma conducerii a unor guverne, variate pe aceeași temă a ilegalității, cinstei și nepriceperii, neamul românesc, în raport cu celelalte state ale Europei, a ramas în urma, în linia de dezvoltare a puterilor sale creatoare acolo unde această tinje ascendentă a fost înfrântă brusc prin demisia guvernului Vaida în 1921, și dela care punct, nivelul moral al țării înseamnă o coborire vertiginosă.

Privește dezolantă și plină de grije, pentru aceia dorința de avânt și de mai bine, care înăbușită moecea în sufletul tuturor oamenilor ce vine din această țară.

Nația română se găsea cu aripile năzuințelor sale înfrante pe drumul împotmolit de imoralitate în care au țărât-o nepricepuții, pseudo-patrioții, și manechinele mussoliniane.

Sunt aceste lucruri, pe care astăzi, când măcar pe-o clipă, avem iluzia libertății, trebuie să avem curajul a le privi în față, a le examina și a le căuta remedii.

O înțeleaptă măsură, pornită de sus, cu intenții generoase, vrea să pună acum poporul românesc, în situația de a se primeni. Formația vremelnică a actualei guvernării, pe care nu încetăm o clipă să o privim cu rezerve, dă astăzi posibilități de progres, țării care acum e chemată să-și creeze instrumentul politic necesar viitorului său.

Desigur că de însemnătatea acestei clipe, suntem pătrunși toți aceia cărora le mizea în suflet dorințele bune și le purtam furtuna fărădelegilor ca pe un isvor tămăduitor al rețelilor ce bântuie de mult și în toată țara.

Lupta, deci care a început se dă în semnul acestei posibilități de primenire care dorită de sus în jos, trebuie susținută de a jos în sus, cu aceeași fermă slăruință ce a nu abdica ncei odată dela aspirațiile generoase și de a nu abandona, mai ales acum pe cei care au suferit pe nedrept și au răbdat cu eroism.

Și pentru că în țara nouă, niciodată, asemenea condițiuni prielnice nu ni s'au dat, trebuie să înțelegem rostul momentului de față și pentru toți cari înțeleg și înslăpânească în țara această desfrântă idealurile de libertate civică și de progres real, lupta ce se desfășoară, trebuie să fie mai mult decât o campanie electorală, trebuie să fie un examen de viață a poporului românesc pentru reușita căruia trebuie să aluce suflet și nefermunită dragoste de neam.

Tiberiu Vuia.

Cine cumpără mobile,

nu-i va părea rău pentru osteneală vizitând de pozitul fabricii de mobile Klug, Aradul-nou.

Dacă doriți să vă procurați

articole de strictă necesitate, de ocazie sau cadouri, cu prețuri avantajoase, cereți **Dnei Salgó** Arad, Strada Consistorului 12, etaj I.

Citiți și răspândiți ziarul „Românul”

Mobile cu plata'n rate, pe lângă prețul plățirii în numera se găsesc in Magazinul GARAI, Piața Avram I. 1.

Sforțări inutile.

Punctul vunerabil și poziția liberală în conștiința Ardeului. Cu populația rurală, complet și în întregul ostilă, biologică, dacă se poate vorbi de așa ceva la dănsi, liberalii nu au putut recreați în provincia de pe versantul apusean al Carpaților nici un element de frunte. Oamenii jozofici, ieri-coo fără rețel și la îndemâna tuturor aventurilor, au putut scapa de cei drept. Inșă, decate ori a fost vorba de a se face o încercare de a rape din rândul compaci al democrației ardelenice, o fâșie măcar pentru scopurile politice liberale, tentativele au sfârșit prin sforțare în ridicol, sau prin teroare în disgnis public.

Nici o categorie socială, singurele cari contează într-o politică de proporții, n'a fost însă cucerită de programul, susținut totuși cu mulți bani, al liberalismului.

O ordine de lucruri cu înțeles simplu explică limpede această recalcitrantă a opiniei publice de aci. Un organism social, în satisfacerea nevoilor sale își crează întotdeauna organul ce îi lipsește. Istoriceste legitimat în Ardeal prin tot atâtea etape glorioase, ale anilor de mare, 1818, 1893, 1918, ca să nu reținem decât rețelurile care au trecut în conștiința publică, partidul național este un instrument al populației din Ardeal, pe care ea și l'a creat, prin fuziunea cu țărănișii ca și l'a dezvoltat și de care e logic să se servească, ca de ceva ce îi aparține într-un legat de firea, țărănilui său, de mentalitatea cărănarului său.

Cine ar putea cere și aștepta deci ca un corp social să-și lăpese arma experimentală pentru a-și apropia un mijloc de satisfacerea intereselor sale complet diferite de mentalitatea sa și fără nici o rădăcină în vremea și pamântul, care în nevoi și lupte a călăt ua organ politic propriu?

Desigur că nimeni nu ar putea cere un asemenea lucru. Mai puțin liberalii. De altfel ei au înțeles lucrurile astea mai de mult de unde și corupția și teroarea și vicienea ce caracterizează metodele luptelor lor politice în Ardeal.

Decât, că sforțările lor sunt zadarnice. Orice teroare poate fi biruită orice corupție respinsă, vicienea surprinsă, dar legile sociale, care crece cu însăși corpul social nu vor fi niciodată înlăturate.

Elanul irezistibil cu care încă odată, poporul nostru se pregătește să-și lovească drepturile sale, în zilele apropiate vor confirma acest adevăr limpede.

Tiberiu Vuia.

Redactor responsabil **Puticiu Pompilu.**

Simeon Klein si-a mutat

prăvălia de pălării pentru dame și bărbați din Piața Avram Iancu No. 21

in Strada Eminescu No. 3 in localul Soția lui Vidor.

Intrarea la Soția lui Vidor in caelaș loc.

Cel mai frumos vopșeste și curătă

Iosif Fick, institut de vopșit stofe și curățire chimică. Arad, Strada Crisan No. 9. —

Pieptănăm lână

in fiecare zi cu prețuuri reduse.

Kempt moara Socodor

Tipografia Aradi Hirlap nyomdaúze ne